

1829.

Beantwoording der vragen
opgegeven door de Commissie
van Onderwijs in de Provincie
Groningen, door de School-
Onderszoekers van het 2^{de}
district in die Provincie
betrekkelyk de Statistiek.

Gemeente Adorp.

Vragen.

1. Hoe is de naam van uwe woonplaats?
2. Welke gebouwen en buurtwijken liggen in deselve? Hoe ver en in welke streek liggen deze gebouwen of buurtwijken van de kerk? en wat deel zij hiervan den naam? oorsprong van ieder dorpelver en van de plaats uwer woning zelve?

3. Is er ook dufsteen of duijsteen aan uwe kerk, en hoe groot zijn die steenen? Is er ook een opschrift op uwe torenklok, of zyn er ook opschriften op uwe torenklokken? en zoo ja, hoe luiden die?

4. Welke rivieren, stroomen, meren, kolken of diepen worden in uwe kerkelyke Gemeente gevonden? en welke is derselver loop en uitwatering?

Antw.

1. Wierum.

2. De hooge paddepoel, ten oosten het Reidiep, eene vierkante ligging ten zuiden van Wierum, 1/2 uur van de kerk. Ten tweeden Gaykinga dyk, ten westen het Reidiep en ten oosten het Aduarder diep, liggende in eene lengte van 1/2 uur ten zuiden van Wierum en 1/2 uur van de kerk. - Heeft zynen naam ontleend, van twee Edelen Hendrik en Frederik Gaykinga, de laatste genoemde in 1360 Abt in het klooster te Aduard zynde.

Ten derden. Het Neumeland, daaronder begrepen het Aduarder Doornek, liggende Zuid- en Noordwaarts, 3/4 uur van de kerk.

Alle drie buurtwijken.

Het opschrift op de toren klok is deze: Gerhard Schimmel, heeft mi gegoten, voor Jacob Uetermaten, 1682

4. De Stunse of Reidiep, loopende Zuid- en Noordwaarts tot aan de Kouthamp in de Noordzee. Ten tweeden Het Selwender diepje, loopende van af Groningen, tot aan Wierum, voorheen de oude Stunse, thans eene breedte van 4.8 palm, loopende al kronkelende Zuid- en Noord.

Ten derden. Het Aduarder diep, loopende Zuid en Noord van af de Neime brug tot de Aduarder zyl.

5. Welke meerey in den omtrek van het dorp uwer woning, het zyg. nog aanwezig, of droog gemalen?

5. Meeren gene
Gasten gene

6. Welke gaten, vier den, warven, esen, heuvels, hoogten of dyken in diens omvang? hoe hoog zyn die, selve en welke is derzelver uitge. strektheid?

6. Wierden mee. een maerogt de kerk is frande in zyn omtrek nagenoeg zes bunders en een in de Puddle pool, in zyn omtrek vier bunders. Warven, Esen, Heuvels en Hoogten, gene Dyken, twee, bylangs de Stunde of Reidiep.

7. Welke bosphen zyn daar?

7. Bosphen gene.

8. Welke zyn er de voortbrengsels, uit ieder der drie natuurofpen?

8. De voortbrengselen die drie Natuur ofpen zyn hoofdzakelyk deze: Het Plantenryk als Juwe, Rogge, garst, Haver, Boonen, aardappelen, knollen, wortels, tuin - en pehlvruchten. Het Dierenryk: alhoone paarden, Roeyen, shapen, varkens en de wateren, leveren veel heerlyke visch op, als snock, baars, aal, Karpers, bot e., meer anderen. Wat de deelftoffen betreft vindt men hier niet noemenswaardig.

9. Welke is de grond. gesteldheid in de tuitgesteldheid van het veld? hoeft en diept?

9. De grondgesteldheid is meest knik- of knipklei, op sommige plaat. sen met eenig zand vermengd.

10. Welke kunsten of wetenschappen worden daaron be. oefend?

10. Hoofdzakelyk de landbouw en veeteelt.

11. Welke fabrieken, wa. sphen of handwerken worden daarin ge. dreven?

11. Het maken van tijchelsteenen en pannen.

12. Welke is de
luchtgesteldheid
in een stad, in
een dorp of in een
gehucht?

12. De gematigde luchtgesteldheid wechel voortlig;

13. Hoe vele kerken,
scholen, leesge-
schappen en zang-
gezelschappen be-
staan er?

13. Een kerk, een school en een Leesge-
zelschap.

14. Welke middelen
van bejaan heb-
ben de inwoners
van een dorpsplat?

14. De middelen van bejaan zijn hoofd-
zakelyk, de landbouw en veeteelt, door
Roophandel.

15. Hoe is hunne
platte taal?
Men verlangt dit
door naïve en
uitgekossene voor-
beelden opgehel-
dend te zien.

15. De gewone taal is plat Groningerlands.
Zamenpraak.

Goe morgen Pyt. ook goe morgen Jan;
't is mooi meer Pyt, ja dat is 't ook. Wie
wollen van daag aan 't haver mennen,
als 't goed meer blijft. Wat dunkt joe van
't meer? Mi dunkt 't zel wel gaan. Pyt.
Wie wollen ook an 't hooi mennen.
je hebben wis hooi verkoft? Ja Jan!
ik heb nog tien oppers verkoft na stat.
wat krieg je veur de opper? Ik heb
zeis gullen bedongen, dat is goed
gelt. ja! maar ik moet 't ook na
stat brengen, jehceet ook en gullen
opp opper. O! wat was mien moer lek
doe 'k heno see, dat 'k na stat brengen
moes. Maar jong ik kon 't niet laten,
zok gemyn goed, 't is en bult gelt des
gullens. Ik wol het sulfs an gryn Roe
geven om 't zok gemyn goet is.

16. Keerke is een algemeen karakter in hunne levenswijze, welke zijn hunne zeden en gewoonten?
Hoe meer dit in kleine, knuischye en maatfehappelyke byzondereheden komt, hoe liever; die welke in de tyd van opstaan, van ontblyten, van middag eten, van avondeten, van bedgaan, van vermakel, en uitspanningen, wyse van bezoeken, tafelgebruiken by het trouwen en by begravenisplegtig. Heden en gewoonten van allerlei aard, inborst, denkyse, enz.

Antw.
16. Het karakter seer dwaartig; seylwoofdig veel aan het onde gehecht. Een vordige levenswyse. Zeden niet zo in de grote mate bedorven dan in grote steden en dorpen. Gewoonten zeer verskillende. — De tyd van opstaan des morgens te 3, 4 a 5 uur. Ontblyten des morgens 9 uur, des middags te 12 uur en des avonds te 6 uur. Bedgaan, des avonds te 9 a 10 uur. Vermaken en uitspanningen hooftza. vele kermisfen, boelagen, harddraveren; inzonderheid de herfst besta markt waarmit byzondere gesprekken voortvloeyen.

Wyse van bezoeken, des avonds gewoonlyk op een kopje koffy of cocolade, tot laat in den nacht; daarby gewoonlyk over hunne beraepsbezigheden te spreken, alsmede over den handel van het graan, boter en meer andere voortbrengdelen.

Tafel, gewoonlyk groenten door hun zelfs verbouwt wordende, als aardappels, knollen, wortels, kool, tuinerukten met aardienlyk spek e. v. v. alsmede gort en veel spyzen en veel bry tot drie maal des daags. Gebruiken by het trouwen. Burgerlyke trouwplegtigheden, waarby de familie genoodigd worden, en zich dien dag byzonder vermaken en des avonds wordt de

Vragen

Antw.

de jonge vrouw ter bed gebragt door de aannemelijke vrouwen, dewelke het nog een oud bostertch overblyffel in gezelschap gehouden.

Begraafenisfen. Het lyk wordt met de dragers naar het kerkhof gebragt (door den verran afstand van de kerk) op een baar gezet en de familie met eenige buren, zich daar achter te voegen om de kerk gedragen, in het graf gezet, en na het begraven een eenvoudig grinden maal, van wittebrood en bier, en na den maaltijd koffy en thee.

17. Welke plaatske-lyke bysonderheden zyn u nog bekend, die onder geen der vorige vragen kunnen beantwoord worden?
Hi onder kan men ook nemen de Burgster en de voormalige Burgte, sprookschyningen, en dergelyke bygeboorigheden, welke nu inden tyd zyn, en voorleken op daadstaken van dien tyd steunen, of uit heidenschen tyd afkomstig zyn, overlevingen, bysondere kinderliedjes of oude gezangen, die algemeen bekend zyn; oudheden, merkwaardigheden, geboorte van geleerde, kundige, dapperen en verdienstelijken mannen van allerlei stand, enz.

17. De bysonderheden opers plaats zyn hoofdzakelyk dese:
In den jare 1191 is te Hierum een slot ter gebouwt, waarvan in het jaar 1826 nog een put is gevonden, door den Heer Predikant J. A. de Jonge en den schoolonderwyser J. G. Scholma die byzonder diep is. Alsmede de geboorte plaats van den Hoogenleeraar Professor Jacobus Albertus Wilkens, welke in de Paddepoel by Hierum is geboren. —